

ÓVODAI NEVELÉSI PEDAGÓGIAI PROGRAM A MŰVÉSZETEK ESZKÖZEIVEL

Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda

Iváncsa

**„ Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, amely lehetővé teszi,
hogy a kis mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön,
amilyenné belső lehetőségei csak engedik.”**

(Thomas Gordon)

2013.

Az óvoda épülete

Régen...

és ma.

AJÁNLÁS

Aki most e dokumentumot tartja a kezében, megtudhatja, hogy az Iváncsai ÁMK Mesepalota Művészeti Óvodájában milyen pedagógiai program szerint működik.

Ez **fokmérő**, melyhez a fenntartó igazítja értékeléseit, elvárásait, fejlesztési támogatásait.

Ez az a tájékoztató, melyből az óvoda igénybe vevője megtudhatja, milyen értékeket közvetít az óvoda, s milyen fejlődési szintre juttatja el az óvodásait.

Ez az a dokumentum, amiből minden érdeklődő tájékozódhat az óvodával kapcsolatban az óvoda nevelési filozófiájáról, gyakorlatáról, tárgyi, személyi, anyagi helyzetéről, valamint a speciális szolgáltatásairól.

Kívánom, hogy minden érdeklődő ember találjon az olvasásában, és alkalmazásában annyi örömet, mint amennyit ez a munka jelent.

*„Hivatásod legyen: élni másokért,
S mások boldogságában keresni a magadét.”*

(Pestalozzi)

Tisztelettel: Andrási Mária
óvodavezető

TÖRVÉNYI ÖSSZEFOGLALÓ

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ Az 1. melléklet (a továbbiakban: Melléklet) tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2. § A Melléklet VI. 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul a gyermeki személyiség harmonikus testi, szellemi, érzelmi fejlődésének elősegítése.”

3. § (1) Ez a rendelet — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — 2013. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) A Melléklet rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kell alkalmazni.

(3) A 2. § 2014. szeptember 1-jén lép hatályba.

(4) Hatályát veszti az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet

1. BEVEZETŐ

1.1 Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: *Iváncsai ÁMK Mesepalota Művészeti Óvodája*

Az óvoda pontos címe, telefonszáma: 2454. Iváncsa Arany J.u.1.
Tel./fax. : 0625/256-818

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma : Iváncsa Község Önkormányzata
2454. Iváncsa, Fő út 61/a.
Tel: 0625/255-353

Az intézmény alapító okiratának hatályba lépésének kezdete: 2013.január 01.

Az intézmény OM azonosítója: 202138

Az óvoda vezetője, a program felülvizsgálatakor: Andrási Mária

1.2 Bevezető helyzetkép

Az Iváncsai ÁMK Mesepalota Művészeti Óvodája 1980-tól üzemel. Először az épület lapos tetős volt, majd 1992-ben egy szép, „csupa-csúcs” formájú tetőt kapott, melyet akkor óvodásaink „mesepalotának” is neveztek. Ezért, és a művészeti nevelés miatt kapta az óvoda 2005-ben a Mesepalota Művészeti Óvoda nevet.

Az óvoda a község központjában helyezkedik el –az iskola, közművelődési intézmények, polgármesteri hivatal szomszédságában, - mely megkönnyíti az együttműködést is.

Nem csak az épület szép, de a környezete is nyugodt, esztétikus.

Megfelelően felszerelt, nagy alapterületű, változatos tevékenységet segítő óvodaudvarral is rendelkezünk.

A környezeti adottságok, személyi feltételek, tárgyi felszereltség, (melyet folyamatosan kívánunk még tovább fejleszteni) adott az eredményes munkához.

Az intézmény négy csoportos, 100 férőhelyes.

A gyermekek nevelését, gondozását, képességeik fejlesztését, jelenleg 9 (okleveles) óvónő, 4 (szakképzett) dajka, valamint rész munkaidőben 1 gyógypedagógus és a Dunaújvárosi Nevelési Tanácsadó segítségével (néhány órában) 1 logopédus és 1 gyógytornász látja el. A nagycsoportos gyermekek úszásoktatáson vesznek részt

iváncsán az uszodában. Akinek szükséges, gyógy úszást oktató pedagógus is foglalkozik.

A javításokat az Iváncsa Község Polgármesteri hivatal karbantartója végzi.

Az óvónők közül hárman másoddiplomával rendelkeznek (óvodamenedzser, drámapedagógus, fejlesztő pedagógus). Továbbá valamennyien végeztek többféle olyan továbbképzést, tanfolyamot, melyek a mindennapi tartalmas munkát segítik. Elsődleges számunkra, hogy az ide járó gyermekek jól érezzék magukat, szeretet vegye őket körül, és minden segítséget megkapjanak képességeik fejlődéséhez, iskolai tanulmányaik megkezdéséhez.

1997-ben, amikor a helyi programunk elkészítésével foglalkoztunk, figyelembe vettük intézményünk feltételeit, szűkebb és tágabb környezetünk lehetőségeit, kapcsolatainkat, az addig elért eredményeinket, intézményünk akkori sajátos arculatát, elképzeléseinket, községünk közoktatási koncepcióját, családok, iskola igényeit, elvárásait, de mindig szem előtt tartottuk a gyermekek érdekeit, hogy nekik valóban szép gyermekkoruk legyen.

A felsoroltak átgondolása után, óvodánk nevelőtestülete úgy döntött, hogy Nagy Jenőné: Az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című óvodai alternatív programot adaptálja.

A program adaptálásakor voltak olyan részletek, melyeket átalakítottunk a helyi igényeknek, lehetőségeknek, távlati elképzeléseinknek megfelelően.

Óvodánk pedagógiai programja 1999. szeptemberében került bevezetésre, melynek felülvizsgálatát elvégeztük 2000-ben, 2002-ben és 2004-ben, 2010-ben, 2013-ban, mindig meghatározva a szükséges módosítások mellett azt, hogy a gyakorlati munkánkat mivel kell javítani, eredményesebbé tenni.

Ez az óvodai program átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját, az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint készült. *Mivel 2012-ben módosítva lett az óvodai nevelés országos alapprogramja, ezért 2013-ban a helyi nevelési programunkat is felülvizsgáltuk és módosítottuk.*

(Az újonnan bekerülő részek dőlt betűvel vannak írva.)

2000-től foglalkozunk minőségfejlesztő munkával, mely nagymértékben elősegíti a mindennapi feladatok megoldását.

2013.február közepétől tehetséggondozó műhelyeket alakítottunk ki, melyben minden nagycsoportos gyermek részt vesz.

Az óvodai munkánkkal a jövőben is szeretnénk megvalósítani mindent, ami szép, izléeses, művészi, és nem idegen az életkortól.

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad el: azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”

(Kodály Zoltán)

A program alappillére kettős: az érzelmekre épít és a gyermek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza.

1.3 Bevezető rész az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve az valamint a meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy :

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

a) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötések csak a gyermek érdekében védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti nevelési programját: vagy átvesz és adaptál egy kész programot, vagy saját programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nemzeti nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Feladatunk:

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, boldogságot, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontok:

Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.

Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója, ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Gyermekképünket a következőképpen tudjuk összegezni:

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önálló, nyugodt, és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni.

2.2 Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak emberi értékek közvetítésére; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását,

Az óvoda funkciójából eredően neveljük, óvjuk, gondozzuk az óvodás korú gyermekeket.

- Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit.

- Elősegítjük, hogy eligazodjanak az őket körülvevő világban. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodakép alapelve:

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezzé.
- A nevelés tegye lehetővé a gyermek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelő munkánkkal gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó feltételek megvalósulásáról.

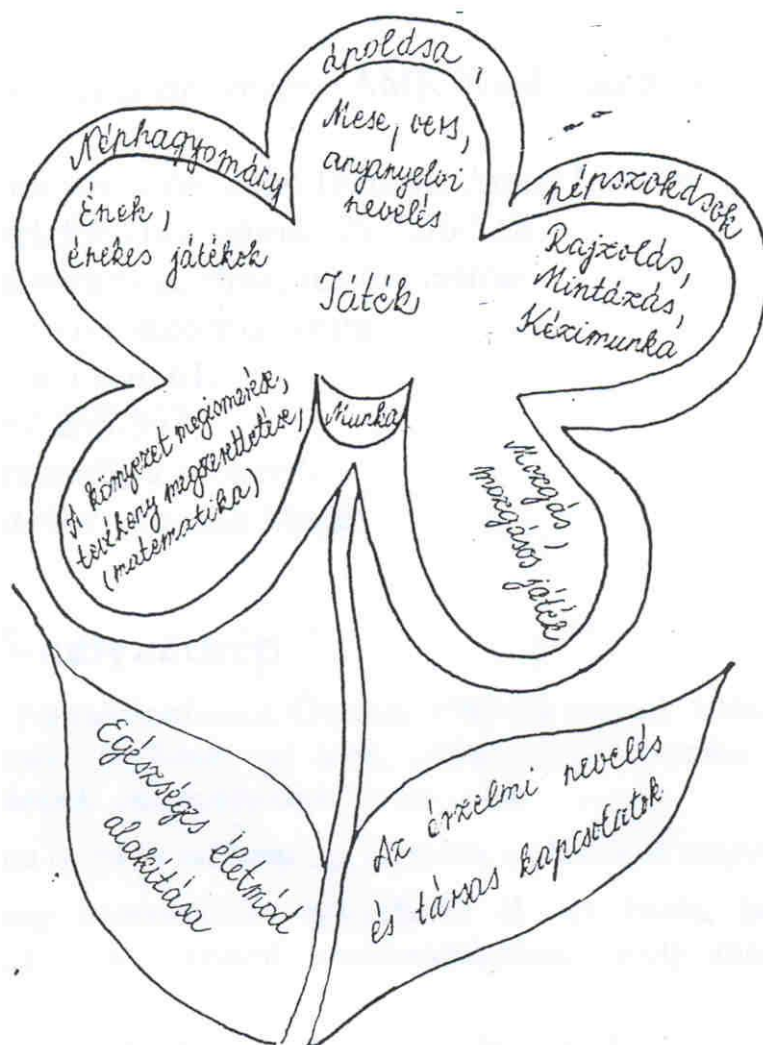
A művészeti programmal arra törekszünk, hogy a gyermekek – és persze a felnőttek is- olyan óvodaképet lássanak, ami csodálkozásra, a szép meglátására neveli őket.

Óvodánk logója

3. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK

Pedagógiai programunk nevelési keretei (a virág levelei), **tevékenységformái** (a virág szirmai), **tevékenységkerete** a néphagyományok ápolása.

3.1 Alapvető célok:

- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

3.2 Általános nevelési feladatok

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

.

Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- *A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező hatások érik.*
- *Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.*
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.

Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

- Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.
1. *„A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.*
- *A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását, az óvoda nevelje a gyermeket annak megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.*
 - *A sajátos nevelési igényekkel kapcsolatos elvárásokat a gyermek képességéhez igazítjuk. Csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni. Fontos az elfogadó, eredményeket értékelő óvodai környezet.*

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az egyéni igényeket is figyelembevevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének kialakítása.
- Harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segítse elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását.
Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda minden- napjaiban a természetben, tárgyi és emberi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi - emberi - természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

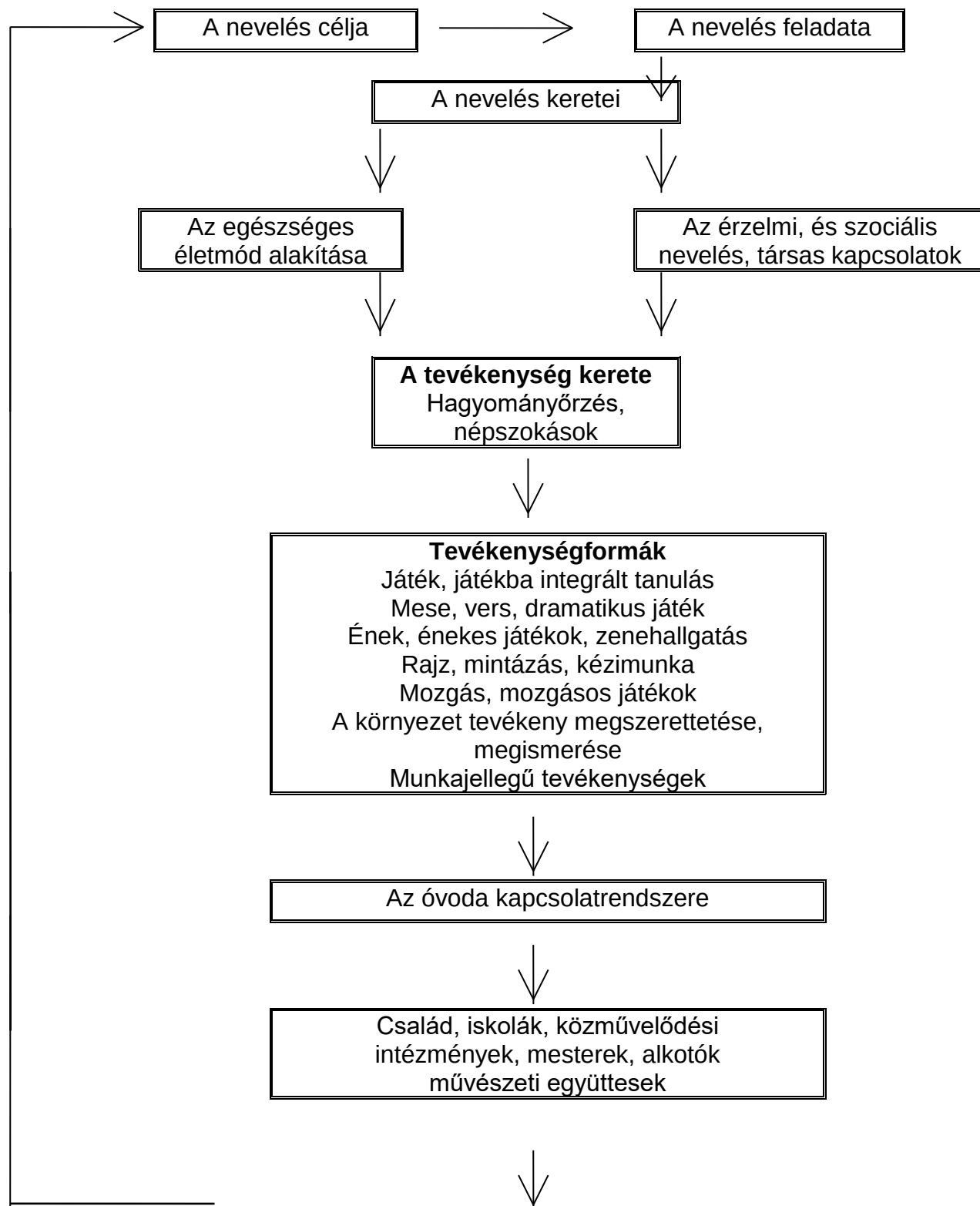
- *Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.*

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb - tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítését.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.
- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet segítse a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- Az óvodás gyermek ismerje meg környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. A közösségi tevékenységek szervezése segítse elő az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népe megismerését, megszerettetését.
- Bármilyen nemzetiségű (migráns) gyermek kerül az óvodába, odafigyelünk a szükségleteire, figyelembe vesszük hovatartozását.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

3.3 A program rendszerábrája

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

4. A NEVELÉS KERETE

4.1 Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek gondozása, testi és *lelki* szükségletük, mozgásigényük kielégítése

A gyermekek egészségének védelme, *óvása, egészségének megőrzése*, edzettségének biztosítása

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése

A gyermekek gondozása, testi, *lelki* szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvónő az óvodai felvétel után tájékozódik a gyermekről, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi és *lelki* szükségleteinek feltárására helyezi a hangsúlyt. A testi és *lelki* szükségletek kielégítését alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermekeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb – kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását (védőnő segítségével). A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetese testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

Az óvónő a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóan elégítsék ki szükségleteiket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés, a *pihenés* szervezetségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze el a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét a óvodában kapják. Ezért az óvoda

kísérje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvónő a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téten is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gondot fordít a gyermekek érzékszerveire. A bőrápoláshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessek ezeket a teendőket.

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvónő halkan a szülőkkel, hogy többretekintően öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, izléses öltözködés előnyeiről.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják az udvari mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A szervezett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez. A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató hatására kialakult szenderegés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy óra nyugodt pihenés után az óvónő tegye lehetővé, hogy a nem alvó (5-6-7 éves) gyermekek felkelhessenek és csendes tevékenységet folytathassanak.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermekek fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos, láz, hányás, kiütés, bőrpír, erős köhögés esetén.

A betegségek megelőzésére egész évben figyelmet kell fordítani.

A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, a naponkénti fertőtlenítéssel, az ajtókilincsek, a játékok lemosásával, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három – négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizeznek. Ennek oka általában *lelki* eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegényítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat. A négy – öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós, *korrekciós* fejlesztő tornák, a mozgás igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozat erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. *A gyógytorna és úszásoktatás során együttműködünk a szakemberekkel és a szülőkkel.*

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért minden nap – ha lehet kétszer is – tartózkodjanak a szabadban. Esős időben az udvar fedett részén való tartózkodás ad légfürdőzést a gyermekeknek. Edzési lehetőség a rollerezés, *kerékpározás, úszásoktatás szervezése*, és a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás.

Nyáron locsoló segítségével fürdés az udvaron.

A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést a gyermekeknek.

A gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmoniót áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelő munkához. A gyermek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet *biztosítása: a környezettudatos magatartás megalapozása.* Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar.

Az óvoda akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek elég időt töltenek kint.

Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész. Legyen füves – dombos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépséget adjon a sok szép virág, cserje, ízlésesen kialakított gyermek virágoskert. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda *teraszán van lehetőség az énekes játékok játszására.*

Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás használása céljából az ablakokat hagyjuk szabadon, csak a függönyt használjuk, ami nem veszi el a fényt.

A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyerekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére a párolgató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel vagy redőnyök használatával védjük. Az óvónő a többféle játéktevékenységhez alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi meséléseknek, drámajátékoknak a színtere. Legyen olyan sarok vagy csoportszobai rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált „kincseiket”. Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek legyen külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. Az öltözőben a szülők részére legyen egy esztétikus hirdetőtábla kihelyezve, ahol *negyedévente, illetve félévente* tájékoztatást kapnak a csoport nevelési – fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törülközője, fésűje. A fürdőszobai tevékenységek helyes szokásait alakítsa ki az óvónő a csoportjában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyázzanak, helyére teszik azokat.
- Zsebkecskőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltönek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltözködnek.
- A ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

4.2 Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása és közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.

A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

A szülőföld szeretetének megalapozása, a szűkebb és tágabb környezet megismertetésével, bemutatásával.

A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségben az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakult a gyermekek érzelmi kötődése társasaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvónő tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek a szabadban felügyelettel, a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Az otthonosság érzését segíti elő az is, ha az óvónő a gyermekeknek tároló helyet biztosít, ahová gyűjtött „értékeiket” betehetik, önállóan gondozhatják, kezelhetik.

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása. Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A „biztonságos” befogadás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, *valamint megalapozzuk a szokás és normarendszerét*, ami segíti a társas beilleszkedést. A befogadás ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatásban lehetőleg mindkét óvónő vegyen részt. A dajkával együtt gondosan

készítsék elő ezt az időszakot. Az óvónők a szülőkkel beszéljék meg a beszoktatás menetét.

A sok érdekes, izléeses játék mellett az óvónő személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjenek a gyermekeknek. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy – egy szép verssel, mesével, énekes játékkal. A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vegye körül az óvónő. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik. Az óvónő különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Mutassa meg azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sor – sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvónő, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltözködésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végén biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvónő különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekben zaklatottságot. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekvések alakulnak ki egyénileg és csoportosan is, ahol a gyermekek képesek alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységeknek. Az osztott csoportok minél több programot szervezzenek a kicsik és a nagy óvodások együttműködésére. A egyes csoportokat működtető óvodák viszont segítsenek abban, hogy az azonos korú 5-6-7 éves gyermekek is folytassanak külön tevékenységet.

A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

+Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez. *A nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.*

Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvónő, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt – gyermek kapcsolatban a következő alapelvek jelenjenek meg : az óvónő próbálja megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.

Az óvónő magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala. A gyermekek tevékenységéhez az óvónő biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével. A határokat meg kell védeni a gyermeki respektálás érdekében. Tehát a nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy az óvónő röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar. Az óvónő többszöri „határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz. Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.

Az óvónő segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe. Az óvónő nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása után. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvónő, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az óvónő bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

A felnőtt – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előreívelő megfogalmazást jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvónő minden gyermeknek személyes percek, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös eredmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segít elviselni. Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozzanak, a változásra képessé váljanak.

Az óvónő örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldja, a görcsösséget megszünteti.

Ezeket az elveket hozzuk nyilvánosságra. Értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is.

A programot adaptáló óvodák tegyék ki a csoportjuk folyosójára, mert ez sugallja az óvoda nevelési felfogását is.

A bátoritan gyermekek nevelésekor az óvónő minél többször örüljön a kisebb előrelépéseknek, fejlődéseknek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen. Az óvónő hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemesse, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Használjon minél több elemzési eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ez érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályinak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktus helyzetben társaikkal egyezkednek. Érdeklődnek társaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit. Szavak nélkül értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményezőkézségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

- 1. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.*
- 2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.*
- 3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.*
- 4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg. A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.*

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi – lelki harmónia megteremtésének. Ezért az óvónő a családdal közösen alakítsa ki a gyermekek napirendjét, ami igazodjon a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, a kialakított szokásokhoz.

A rendszeresség és ismétlődés érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek. Lényeges, hogy az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, a rugalmasság elve. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása. Hangsúlyozva a játék kitüntetett szerepét a gyermekek napirendjében.

Az óvónő és a dajka teljesítse a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy a gondozás során is személyes kapcsolatot alakít ki velük, segítve ezzel is az egyre nagyobb önállóságukat.

Délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 óra, a legnagyobbaknak 1 óra.

Az alvást befejezők ezután csendes különböző tevékenységet folytathatnak.

A napirendben külön időpontot (pontokat) jelöljön meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire.

A napirendjavaslat tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. A modellként bemutatott példa korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

<i>Időtartam</i>	<i>Tevékenység</i>
6.00 – 7.30	Játék a gyűjtőcsoportban
7.30 – 10.30	Játék a csoportszobában Személyes percek Játékban integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek - rajz, mintázás, kézi munka - ének – zenei készségek fejlesztése - környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése - részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján - testápolási teendők - tízórai - vers, mese, dramatikus játékok, anyanyelvi játékok
10.30 – 12.00	Mindennapos testnevelés, ill. testnevelés foglalkozás Játék a szabadban - mozgásos játékok, tevékenységek, séták
12.00 – 13.00	Ebéd Testápolási teendők
13.00 – 15.00	Pihenés, alvás mesével, altatóval
15.00 – 16.00	Testápolási tevékenységek, uzsonna, játék
16.00 – 17.00	Játék a gyűjtőcsoportban vagy az udvaron

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék
Ének-zene anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.
	Rajz, mintázás, kézimunka			Mozgás, mozgásoo játékok
	Környezet megszerettetése, megismertetése	Környezet megszerettetése, megismertetése	Környezet megszerettetése, megismertetése	

A heti rendet a csoportban dolgozó óvónők állítják össze, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, a kezdeményezések, ill. foglalkozások heti számának megtartásával.

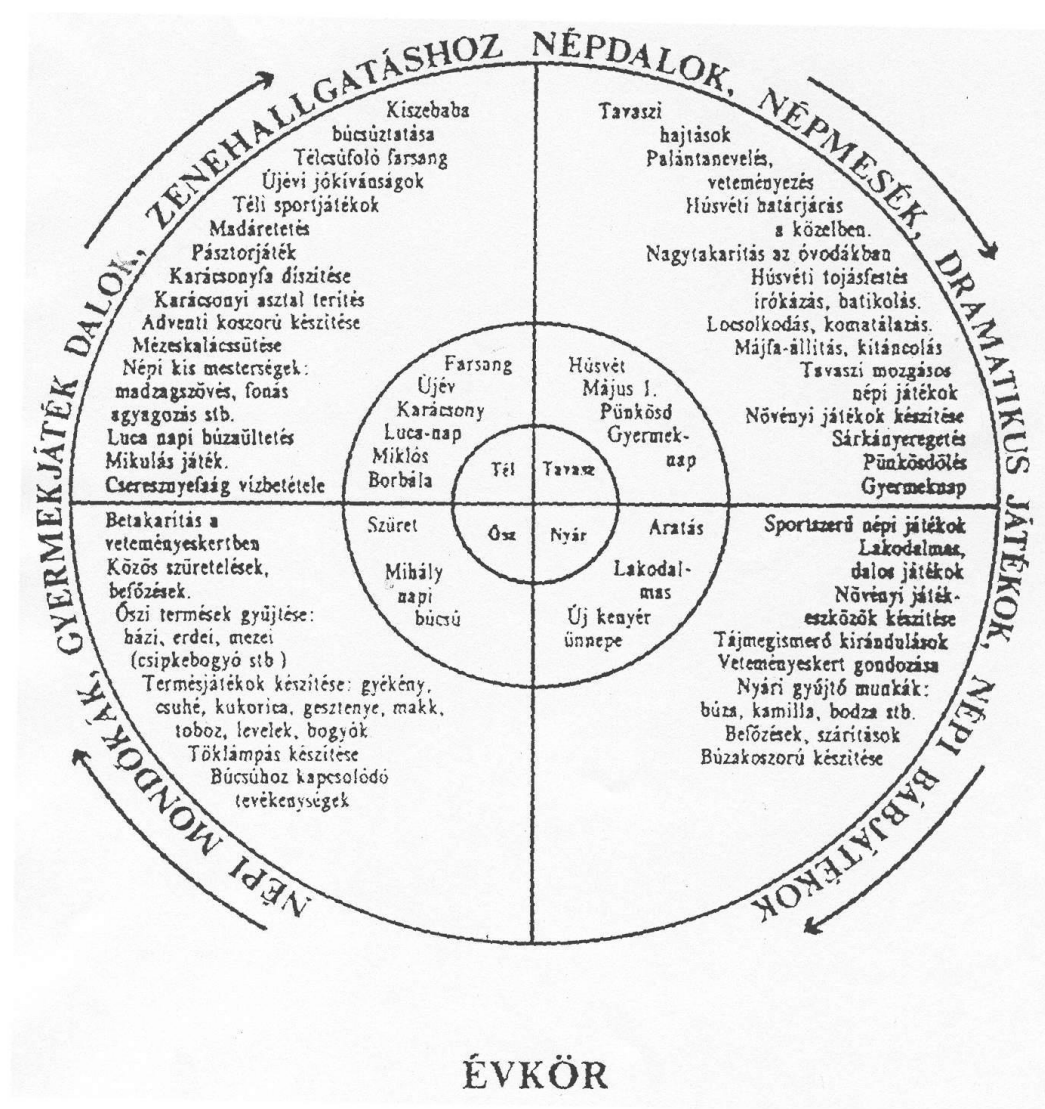
5. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE

5.1 Hagyományörzés, népszokások

Ez a program a hagyományörzést, a népi kultúra ápolását az óvónők feladatának tekinti. Az óvónő építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a környezet megőrzött vagy a folklór az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Az óvónő teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyermekek is megismerhetik szépségét, értékét.

A program olyan óvónőt igényel, aki ragaszkodik népünk múltjához, képes azonosulni azzal. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tesz szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer. Nagyon fontos, hogy lakóhelyének hagyománya szerint tervezze meg feladatát. A hagyományörzés úgy marad fent, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra hagyományozód

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységi formák

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendi sorrendben

Kisasszonyok napja
Iváncsai búcsú
Mihály napja
Teréz napja
Orsolya napja

szepember 8.
szepember 2., vasárnap
szepember 29.
október 15.
október 21.

Farkas napja	október 31.
Márton napja	november 11.
Katalin napja	november 25.
András napja	november 30.
Advent	november 30. után első vasárnaptól a negyedik vasárnapig
Borbála napja	december 4.
Miklós napja	december 6.
Luca napja	december 13.
Karácsony	december 24., 25., 26.
Újév	január 1.
Vízkereszt	január 6.
Farsang	január 6 –tól húshagyó keddig tart
Gyertyaszentelő	február 2.
Balázs napja	február 3.
Zsuzsanna napja	február 19.
Mátyás napja	február 24.
Gergely napja	március 12.
Sándor, József, Benedek	március 18., 19., 20.
Húsvét	az első tavaszi nap – éj egyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
György napja	április 24.
Május elseje	május 1.
Szervác, Pongrác, Bonifác	május 12., 13., 14.
Pünkösöd	Húsvét utáni 50. Napon

A néphagyomány ápolás ajánlott irodalom

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, együttműködés, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnepkülsőségeivel sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Az óvónő a hagyományápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően variálja.

Példák az óvodai megvalósításra

Mihály nap (szeptember 29.)

Figyeljék meg az állatok viselkedését. Készítsenek vásári árukat kézimunkával és barkácsolással. Segítséggel rendezzék be a vásár helyszínét és árulják portékáikat. Tanuljanak vásári kikiáltókat, verseket és énekes játékokat

Teréz nap (október 15.)

Szervezzenek szüretelőnapot az óvónő segítségével. Szemezzék, préseljék a szőlőt, kóstolják a mustot. Hallgassanak énekeket, mondókákat, verset a szőlőről, almáról, dióról és a szüretéről. Játsszanak „csőszös” énekes játékokat

Orsolya nap (október 21.)

A gyermekekkel közösen takarítsuk be a kerti veteményeseket egy csoporttársuknál (répa, cékla, kelkáposzta, stb.) Készítsünk savanyúságot. Faragjunk egyszerű nyomóformákat zöldségféléből.

Advent

Ismerkedjenek advent jelképeivel : koszorú, naptár. Segítsenek ezek elkészítésében.

Borbála nap (december 4.)

Figyeljék a vízbe tett cseresznyeágot.

Miklós nap (december 6.)

Nézegetsenek Mikulással kapcsolatos könyveket. Köszöntsék énekkel, verssel a Mikulást.

Luca napja (december 13.)

Ültessenek ezen a napon búzát. Luca naptárt is készíthetnek, amelybe berajzolhatják a napi megfigyeléseket. Néhány fiú az óvónő segítségével bemutathat egy rövid Luca napi kortyolót.

Karácsony (december 24., 25., 26.)

Ismerkedjenek meg a karácsonyi népszokásokkal. Készítsenek ablak- és asztaldíszeket. Gyúrjanak, süssenek és díszítsenek mézeskalácsot. Készítsenek ajándékot, lepjék meg szeretteiket. Tanuljanak karácsonyi dalokat és verseket.

Farsang (télbúcsúztató népszokás)

Segítenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Mondogassanak bálba hívogató mondókákat és névcsőfolókat. Énekeljenek farsangi dalokat. Kedvük szerint vegyenek részt az ügyességi játékokban.

Húsvét

Kiszejárás, illőzés, határkerülés, zöldségjárás tojásfestés. A fiúk tanuljanak locsolóverseket. A lányok készítsenek tojást a fiúknak berzsenyeléssel, viaszolással, karcolással vagy maratással. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvónőket, dajka néniket. Komáljanak egy választott csoporttal.

Május elseje

A fiúk a lányoknak – felnőtt segítségével – felszalagozzák és felállítják a májusfát. A fát járják körbe a gyerekek tavaszi dalokat énekelve.

Pünkösöd (Húsvét utáni 50. nap)

Király – királyné választás. Tanuljanak a pünkösdi király – és királyné választáshoz énekeljenek énekes játékokat, dalokat.

Az óvodában a jeles napokon kívül egyéb hagyományos ünnepek, rendezvények :

- március 15.
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nagyok búcsúztatása
- Gyermekek születésnapjának megünneplése
- Föld napja
- Madarak – fák napja
- Kirándulások szervezése (víz napján Duna part, Madarak – fák napján Adony, stb.)
- Gyermekműsorokon való részvétel
- Múzeumlátogatás lehetőség szerint

6. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI**6.1 Játék, játékba integrált tanulás**

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenység.

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus feladatai

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.

A gyermekek beszédképességének – fejlesztése a játékszituációkban

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

A játékhöz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés – élmények)

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvónő, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvónő teremtsen meg mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítése. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását, a biztonságérzetet. A kreatív légkör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzélem gazdag „anyapótló” óvónői magatartás. Az óvónő kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon válasszon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, játékok között. Az óvónő az együttjátszás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhöz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvónő az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével alakítsák ki a játékok számára megfelelő helyet.

A csoportszobában legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített „kuckónak”.

A programnak jelentős szerepe miatt kiemelkedhet a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek „kincses ládája” is.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben álljanak a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szimbolikus játék kibontakoztatását (pl. a napi, mozgásos, közlekedési, színpadi, ügyességi és sportjátékok feltételeinek megteremtésével, stb.)

A játékhöz szükséges idő

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszhatnak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés ideje.

Később a gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szüksége, a kisebbeknek. Ezért az óvónő kíséri figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

A gyermekeknek az óvónő biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakuljon. A napi élet szervezésében az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzelései. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajta ihlessen.

A gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékokhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos *szimbolikus* játékokhoz szükséges kellékek(papás- mamás, fodrászos, orvosos, stb.), amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez szükséges kellékek.

Az óvónő a 4-5-6-7 éves korosztálynak bővíti az eszközválasztékát, elsősorban a *szimbolikusjátékokhoz* kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, másodsorban értelem – és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro csoportokban az óvónővel vagy egyedül játszanak. Mozgásfejlesztő játékeszközöket a nagymozgások fejlesztése érdekében, időnként a gyermekek érdeklődésének megfelelően vihetjük be a csoportba. Ezeket a szereket felhasználva a gyermekek bújhatnak, másznak, kúsznak, gurulnak, így elősegítjük a mozgásfajta gyakorlását, fejlesztését, differenciálódását. A szem – kéz koordináció fejlesztéséhez legyenek különböző méretben barkácsoló eszközök. Az udvari játékok szintén a gyermekek nagymozgását elégítik ki. Különböző jelentősége van a változatos méretű labdáknak. Megfelelő pályákat lehet kialakítani. Nagymozgás fejlesztése érdekében fontos futó, folyó játékok szervezése, télen csúszkálás, szánkózás lehetőség szerint.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásával érhető utol, vagyis a **gyakorló játék**. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközöket, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmérs társul. Ez az örömmérs ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Az óvónő biztosítsa a gyakorló játékhöz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem – kéz koordinációt, kezesség – szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására.

Az óvónő kísérelje figyelemmel a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmeket kelt. Az óvónő segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikusjáték**. Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez. A gyermekek vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a **dramatizálásnak, bábozásnak**. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő, adjon modellt egy – egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában. Lehet a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezzék a többi közé, hogy a gyermekek tapogathassák, megszeretgethessék. Az óvónő a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekkel közösen készítse el. Az elkészített eszközökkel mindig lehessen játszani. A **konstrukciós játékhöz** kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével, amit az óvónő a gyermek aktív bevonásával hoz létre. A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömeit. Legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző eszközöket.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és szimbolikusjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvónő tervezzen olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvónő szeretesse meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek. A gyermekek játékelgondolása fejlődjön.

Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttélés cselekvőképességét.

Az óvónő a szülők, gyermekek bevonásával barkácsoljon különböző típusú bábokat, hogy együttes, cselekvő megjelenítésre ösztönözze őket.

Az óvónő játéksegítő módszerei

Az óvónő játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemléltető, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Az óvónő avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni. Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.

- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására, a kudarcok elviselésére.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

Játékban integrált tanulás

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű, szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás, tanulás a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel, segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az utánzós, minta – és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is. A program felfogása szerint a játékba, tevékenységbe megvalósuló integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvónő szervezett mozgástevékenységet t

A szervezett tanulás formái (mindhárom korcsoportban egyaránt alkalmas)

Kötelező : mozgás, mozgásos játékok (testnevelés foglalkozás)

Kötelező vagy kötetlen formában :

- énekes játékok, zenei nevelés 4-5-6-7 éveseknek
- vers, mese, anyanyelvi nevelés (mindennap)
- dramatikus játékok

Kötetlen :

- rajz, mintázás, kézimunka (vizuális nevelés)
- ének – zene, énekes játékok 3-4 éveseknek
- környezet megismertetése, megszerettetése, védelme
- dramatikus játékok

Szervezett tanulási időkeret :

3-4 évesek	napi 35 perc
4-5 évesek	napi 45 perc
5-6-7 évesek	napi 65 perc

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátosságai, testi – lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvónő az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékosság, közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak. Az óvónő törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeladten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek minden nap kapjon valami pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy, stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazza a juttatás sokféle módszerét : simogatás, pillantás, testközelség, gesztus, mimikát, szóbeli közlés, egyénileg, a csoport és szülők előtt egyaránt.

Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra (kerülje a képek, pontok osztogatását).

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi. Lelki, szellemi értékeit, de azt is tuja, hogy melyek a hiányosságai.

6.2. Vers, mese

A tevékenység célja :*hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.*

A gyermekek saját vers-, és mesealkotása, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja, *melyek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.*

Az óvodapedagógus feladatai

a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása

a 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, mondókázás, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)

a gyermekek nyelvi fejlesztése az irodalom eszközeivel

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes és erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvónő a 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű. Érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realiztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a kortárs modern mesék is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikus és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje, *mely kiválóan alkalmas a gyermek szemléleti és világkép alakításában*. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvónő tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszeretettetését, a néphagyomány ápolást, *az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt*.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölben, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják.

Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvónők, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat.

Az óvónő mutasson be párbeszédese formában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes könyveket.

A bábok számát fokozatosan növelje. A vers, mese, dramatikus játékokhoz kellékeket használjon az óvónő., ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a mesékhez való erős kötődés kialakulását.

Az óvónők és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Legyen ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfélelmező áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. Az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot. 5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvónő a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportok mondókarepertoárja. A gyermekek játszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékot. A gyermekek ismételtessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvónő a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni. Az óvónő – főleg a délutáni pihenés alatt – olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A közösen kitalált meséket nevezzék el a „mi mesénk” – nek. A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A nagyobb gyermekek halljanak 15-20 mesét a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat.

A gyerekek szeretik rajzban kifejezni vers- és meseélményeiket. Ezekből készítsenek közösen albumot.

Az óvónő közvetett módon, pl. zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével, gyertyagyújtással csalogatja a gyerekeket a meséhez. Amikor minden gyermek megérkezik, csak akkor kezdi el a mesét, gyertyafénynél vagy lámpagyújtás után. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyerekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat. A tevékenység befejezését jelzi a gyertya elfűvése vagy az óvónő éneke, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

A gyermekek anyanyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mondókákkal, mesékkel, dramatikus játékokkal

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelvi ismeretek, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek *egyéni* meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és dramatikus játékok. A beszélő környezet segítségével a gyermekek elsajátíthatják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet, a javítgatás elkerülésével. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikuláció, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékokban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében. A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok adnak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás, fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.). A beszédhibás gyermekek fejlesztéséhez logopédus segítségére van szükségünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat
- Várják igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Lehetőleg iskoláskorra tiszta artikulációval beszéljenek.

6.3 Ének, énekes játékok, tánc

A zenei nevelés célja: *népdalok hallgatása*, az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, az énekes játékok nyújtsanak örömet a gyermekeknek, egyben keltsék fel zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat /*egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás*/.

Fontos a közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus feladatai

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos tartalmak biztosítása.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismerjenek meg. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyenek ezek között arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játékok. A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló, olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat, és még mindig játsszon velük az óvónő ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenhet már a szinkópa is. Az óvónő az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánpótló mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek „anyáskodók” játsszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, amit különböző játékhelyzetekben is alkalmaznak a gyermekek. A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvónő, amit maga tud előadni és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvónő élethelyzethez kapcsolva tervezze meg a zenei élmény közvetítést. Az óvónő érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi és az etnikai kisebbség hovatartozását. Valamint jelenjen meg a mindennapokban a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok kétnegyedes üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni,

mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvónő énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe. Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A gyermekeknek legyen lehetősége 4-5 percre tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát videó felvételen megtekinteni. A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételtessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dūr hexachord maradjon.

A kőjátékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat, például szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb. A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát. A gyermekek játszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal.

Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a „ritmus-hangszereket” készítsék el közösen az óvónőkkel, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni a kis „ritmuszenekar” kíséretével. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez. Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4, alkalomhoz illő műdalt. A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak találjunk ki szimbólumot, melyeket helyezzünk el a zenepolcon. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra és lehetőséget adnak a felidézésre, ismétlésre, az élmények felelevenítésére. Az óvónő válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (lásd táncház).

Az óvónő a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalompárokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. A gyermekek játszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát. Az óvónő fejlessze a gyermekek alkotóképességét, teremtsen lehetőséget arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.

Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek adjon az óvónő lehetőséget, hogy metallofonon is játszhasanak.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája lehet kötetlen és kötött jellegű. Munkaformái tovább differenciálódnak. Az ének – zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrócsoportos munkaformában is szervezze meg az óvónő. Ezzel a munkaformával az óvónő a gyermekek egyéni képességeit figyelembevéve eredményesebben tud fejleszteni. Az óvónő a zenehallgatást kapcsolhatja a különböző tevékenységekhez *.Anyaga megválasztásánál az óvónő figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.* Teremtsen módot arra is, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhesse és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott műzenét.

A programhoz lehetőség szerinti hangversenyek társulnak, amit elsősorban iskolások, szülők, nagyszülők, zenetanárok, stb. bevonásával szervez meg az óvoda.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hangleadása, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
 - A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
 - Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
 - Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
 - Tudnak ritmust, mozgást, dallamsort rögtönözni.
 - Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.*

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó-alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre.

Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy az érdeklődő gyermekek egyszerre kényelmesen elférjenek. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják.

Az óvodapedagógus a tevékenységhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség. Az eszközök biztonságos kezelését az óvónő tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-anyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez az óvónő gondolja végig a feltételeket, s teremtsen meg a mindennapi szabad játékban is. A gyermekek a festéshez köpenyt vagy kötényt használjanak.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

Az óvónő az óvodába kerülő, 3-4 éveseknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel.

A gyermekek az óvodában évszakonként megrendezett ovi – galériával ismerkedjenek meg. Kis csoportokban többször legyen módjuk megnézni, megcsodálni a kiállított alkotásokat. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása észrevételve, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű-és népművészeti szépségekben. A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól. Az óvónő tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos formafirka időszakában a téma.

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcollással, nyomattal. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva,

sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva a mindennapi gyurmázás, alkalmankénti agyagozás.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvónő 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítse. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc-és rostirónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához.

A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből. A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához. Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Használjanak ehhez, pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket, pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek stb. alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon. Az óvoda „legidősebbjeinek” legyen igénye az ajándékkészítés-elsősorban ünnepekhez kötöttek- szüleik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és a felnőttekre is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet. Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében.

A szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Legyenek megtervezői a környezetalakító díszítő munkának. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésébe. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze, pl. búvóhelyeket, mobil színpadot stb. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is.

A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvónő több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten át tudatosan irányított mikrocsoporthoz, kötetlen formájú tevékenységet szervez. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak kevés gyermek vegyen részt a tevékenységben.

Az óvodapedagógus teremtsen meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képplasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia-és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik, részletezőek, egyéniek
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak benne gyönyörködni. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

6.5 A mozgás, mozgásos játékok

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermekek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére / pl .pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás/.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőségeket kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

Az óvónő a **3-4 éves gyermekek** irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl. a futáskülönböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás).

Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütése-elkapása stb.). A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl. csúszások, kúszások, mászások).

A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül). A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvónő alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre.

Az óvónő rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. A csoportteremben legyen mozgásra készítő eszköz (bordásfal, labda, karika, szivacs, szőnyeg stb.). Az óvónő ezeket cserélgesse a gyermek érdeklődésének megfelelően.

A **4-5 éves** gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly.

Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (fussanak három, négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgy hordozással stb.).

Az óvónő szervezzen ugrásgyakorlatokat (egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból. Minél gyakrabban játszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetekben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken).

A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata „a csikórugdalózás”. Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.

A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szerekben. Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő, tartásjavító speciális járás-és gimnasztikai gyakorlatokat. A csoportteremben legyen alkalmunk a gyermekeknek szabadidőben is ismételgetni a szervezett foglalkozáson megismert mozgáselemeket.

Az **5-6-7 éves gyermekek** mozgása már összetettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alakítás, a formaállandóság mozgás közben fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvónő minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat. Használják ki a tanuszoda adta lehetőségeket, játékosan szokjanak hozzá a vízhez, ismerkedjenek meg az úszás alapjaival.

Használjanak különböző kézi szereket, például szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket, body-roll eszközöket, karikákat. A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó, a gyors, és a lassú futást.

Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas-és távolugrásokat. Játsszanak labdagyakorlatokat. Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni.

Végezzenek támaszgyakorlatokat (pók -, rákjárási, talicskázás). Ismételjék az óvodában tanult talajtornaelemeket: guruló átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar-és lábmozgásokkal összekötve. Lehet az óvodában a szülőkkel együtt minél több sportprogramot szervezni.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

Az óvónő a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és a séta során biztosítja.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvónő heti egy alkalommal szervezze meg, különböző időkerettel. A mindennapi testedzés: mindhárom korosztálynak ajánlott. Alkalmanként zenés, mozgásos percek megszervezése is ajánlott, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben zenére mozoghatnak. Az utánpótlás alapuló mozgás anyagát az óvónő gimnasztikai elemekből építse fel (kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok).

Azokkal a gyermekekkel, akinek az egészségi állapota indokolja gyógy testnevelő, illetve gyógy úszást oktató szakember foglalkozik.

A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését. Az időjárástól függően a testnevelés

foglalkozást szabadban vagy a kialakított tornaszobában csoportonként egymáshoz alkalmazkodva tartjuk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, futni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult. Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

6.6 A környezet tevékeny megszerettetése

A tevékenység célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi, tárgyi világ, család értékei iránt. A gyermek környezet megismerése közben a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodás korú gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-6-7 éves korú gyermekeknek érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikuságát.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Az óvónő a téli időszakban tegye lehetővé, hogy a gyermekek a vadállatokról készült videó felvételeket (max.5-10 perc) nézhessenek.

Az óvónő a 4-5 éves gyermekek tapasztalat-és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Az óvónő törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek az évszakok szépségét, jelenségeit, az időjárás változását vegyék észre.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvónő segítségével. Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatást. Közösén készíthetnek albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

Látogassanak el a családokhoz, nézegessenek családi képeket. A gyermekek mutassák be a család tagjait, otthonukat, tudják szüleik nevét, lakásuk címét.

A gyermekek látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, játékban gyakorolják, tudják megnevezni a testrészeit, érzékszerveiket, szolgáltató üzletekbe, intézményekbe is tegyenek sétát. Csodálják meg a környezetben található esztétikai alkotásokat. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Az óvoda környezetében élő házi állatok, madarakat, bogarakat ismerjék meg.

A téli időszakban az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek vadállatokról szóló videó felvételeket (10-15 perces időtartamú) tekinthessenek meg.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével. Fedezzék fel az évszakok szépségét, a színeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit.

Gondozhatnak terráriumot, flórariumot, és csíráztassanak, ültessenek növényeket. Szaporítsanak tőosztással növényeket. A gyermekek megismerkedhetnek gyógyfüvekkel, mezei virágokkal, vadon termő ismertebb növényekkel is. Az óvónő a szülők bevonásával szervezze meg az állatok napját (október 4.), a víz világnapját (március 21.), a Föld napját (április 22.) és a Madarak, fák napját (május 10.). A napszakokat tudják megnevezni.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el többféle munkahelyre, ahol szüleik dolgoznak. Készítsenek ajándékot családtagjainak, tudják a születési adataikat.

A természet kincseit őrző sarokban a gyermekek osztályozzák az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak.

Válogassanak, képezzenek halmazokat az élő és élettelen természet kincseiből, számláljanak a 10-es számkörben.

Látogassanak el a középületekbe: múzeumba, színházba, kiállító termekbe, építkezésekhez, bölcsödébe, óvodába, iskolába, vasútállomásra. Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Gyakorolják a névutókat, téri irányokat.

Látogassák meg környezetük háziállatait, figyeljél meg, hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Az óvónő a gyermekeknek mutassa be videó felvételen keresztül a vadon élő állatok környezetét, életmódját.

A gyermekeknek legyen lehetőségük- érdeklődésük szerint- többször megnézni az állatokról szóló videó felvételeket.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során

A gyakorlati tapasztalatszerzés (néha mikrócsoportos) lehetőséget ad a gyermek-óvónő személyes beszélgetéseire. Az óvónő minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre tud válaszolni, ezzel elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszi lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, a szándékok kifejezését, mint a kérdés, tudakozás, üzenetközvetítés.

A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikrocsoportosan és együttesen történik, közvetlen tapasztalat-és élményszerző séták alkalmával. Az óvónő próbáljon meg minden környezeti témát egy-egy jeles nap köré gyűjteni. Alkalmanként hosszabb-rövidebb sétákat, kirándulásokat szervezünk. Ha az időjárás engedi, a nagyobbakkal egész napos túrákra, kirándulásokra is mehetnek.

Az óvónő készítsen minél több videofelvételt vagy fotót a közvetlen tapasztalatokat közvetítő, felfedeztető tevékenységekről, hogy a gyermekek a felvételek többszöri megtekintése segítségével újra meg újra átélhessék az élményeiket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a házi-, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, forma, nagyság, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé stb.),
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Az óvodapedagógus feladata

A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.

A gyermeki munka tudatos szervezést és konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést igényel.

Az óvodások munka jellegű tevékenysége, a személyiségfejlesztés pontos eszköze. A játékból bontakozik ki, cselekvő tanulással, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzék a munka jellegű tevékenységeket..

Az óvónő minden munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször tudják átélni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. A munka jellegű tevékenység a saját és mások elismerése a nevelés egyik formája. Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom

korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás-testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás. (Lásd az egészséges életmód alakítása című fejezetet, amely részletezi e tevékenység tartalmát.)

A 3-4 éves gyermekek az óvónőt figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében, csoportszoba virágai, akvárium. A kert munkában figyeljék meg a veteményezést, a növények locsolását különböző séták alkalmával.

Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a veteményezésben, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében stb. Az óvónő a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (a játékok elrakása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a naposi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvónő és a dajka közös megállapodása alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalomszerű ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőtt átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése stb.).

Az óvónő tervezze meg – a lehetőségeknek megfelelően – a gyermekek növény- és állatgondozását. A gyermekek működjenek közre az állatok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert megtervezésében és ápolásában, az óvodaudvar tisztán tartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözése), a veteményeskert megtervezésében.

Az óvónő segítségével a gyermekeknek legyen lehetőségük gondozni az akváriumot, terráriumot és a madáretetőt. Az óvónő irányításával készítsék el a kisállatok, madarak étkeit. Az 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Ízlésesen, esztétikusan megterítanak. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. A gyerekek letörölhetik az asztalt és felseperhetik a morzsákat. Alkalomszerű munkákat a gyermekek örömmel és szívesen végezzék, az óvónő soha ne alkalmazzon kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Végezhetnek önállóan környezetszépítő munkát, segíthetnek a játékok tisztításában, egyszerű javításában, sütés nélküli édességek, vitaminsaláták készítésében. Rendszeresen segíthetnek a kicsik öltöztetésében, készíthetnek nekik meglepetést.

Az óvónő úgy alakítsa a növény- és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják,

gondozzák. A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezik és végzik a felnőttekkel.

Minden évszakban segíthetnek az óvodai terasz letakarításában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a napos munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.

7. A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE

7.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal, a családi neveléssel együtt segíti a gyermekek fejlődését. *Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.* A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvónőnek van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezi meg és szabályozza a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, és ezek ismeretében nyújt segítséget, javasol megoldási lehetőségeket, ahol szükséges. A szülők, nagyszülők segítsék az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy az óvoda a választott értékeit minél magasabb szinten tudja teljesíteni.

A kapcsolattartás formái:

- A családlátogatás (még az óvodába kerülés előtt),
- Anyás befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez)
- A napi kapcsolattartás, (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről)
- A szülői értekezletek, nyílt napok,

- Féléves beszélgetések a gyermekek fejlődéséről,
- Játszó délelőttök, ahova meghívjuk a szülőket is.
- Munkadélutánok, ahol a szülők és óvónők közösen készítenek különböző eszközöket, vásárfiát, ajándékot a gyermekeknek stb.

A szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, évszakkoncertek, kirándulások *mind az óvoda és a család eredményesebb együttműködését szolgálják.*

Az óvoda *időszakonként* felméri a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. *A nevelőtestület értékeli az eredményeket,* és az elégedetlenségek közül néhány feladat megoldását vállalja fel. *Ehhez intézkedési terv készül.*

Az óvoda szabályozza a panaszkezelési rendszerét. *Formája a házirendben szerepel.*

Az óvodában Szülők szervezete dolgozik, mely segíti az érdekegyeztetést és az érdekérvényesítést.

7.2 Az óvoda és az iskola

Az óvoda és az iskola között olyan kapcsolat kialakítására törekszünk, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által is elősegítsük.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda minél eredményesebben együttműködjön az iskola művészeti munkaközösségével, ének- és rajztanáraival, az ovigaléria és az évszaki hangversenyek megszervezése érdekében. Célunk együttműködési megállapodást kötni az iskolával.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

Fontosnak tartjuk a rugalmas iskolakezdést. A gyermek akkor kezdje meg az iskolát, ha érett rá.

7.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart a közművelődési intézményekkel: könyvtárral, Faluházzal, Helytörténeti Gyűjteménnyel. Az intézmények kínálatából úgy igyekszünk válogatni, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s zárja ki

azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával nem egyeztethetők össze.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, értekezletek, rendezvényeken való részvétel.

7.4 Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda célja, megfelelő tartalmi kapcsolat kialakítása:

- a fenntartóval,
- óvodakonyhával,
- a szakmai egyesületekkel, műhelyekkel,
- a helyi civil szervezetekkel (Nyugdíjasok Iváncsai Szervezete, Nagycsaládosok Egyesülete, *Fürge Kezek Foltvarró Kör*, Pávakör,
- egyházakkal,
- a pedagógiai szakmai szolgáltató intézményekkel,
- a nevelési tanácsadóval,
- a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal,
- az egészségügyi szakszolgálattal (védőnő, gyermekorvos, *fogorvos*)
- ÁNTSZ Dunaújváros,
- Mentálhigiénés Osztály Dunaújváros,
- *Adony Többcélú Kistérségi Társulás intézményeivel (óvodák, tanuszoda)*
- Dunaújváros és környezete óvodáival,
- Művészeti programmal dolgozó óvodákkal Fejér Megyében,
- Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel Szakmai Egyesülettel,
- A gyermek-, ifjúságvédelmi-, és *szociális* intézményekkel,
- Gyermekjóléti szolgálattal,
- a Kulcsi Tv-vel stb.

Az óvoda minden partneréhez kapcsolattartó személyt javasol, aki összekötő szakemberként ápolja a gyermekek nevelése érdekében szükséges együttműködést. *Időközönként* minden partnerünket megkérdezzük az elégedettségéről, elégedetlenségéről, igényeiről. Az összegyűjtött információkat közösen megbeszéljük, s ha szükséges, készítünk intézkedési terveket az együttműködés javítása érdekében.

A kapcsolattartások formái , módszerei mindig alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Óvodánk a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitott és kezdeményező.

7.5. Gyermekvédelmi feladatok

Intézményünk mindenkor figyelembe veszi a gyermekvédelmi törvényt, mely megfogalmazza a gyermekek jogait. A gyermekvédelmi megbízott ismerteti kollégákkal. Ezek tükrében az óvoda óvó-védő funkciójával összhangban feladatunk, hogy jelzőintézmény legyünk.

Minden óvodapedagógus együttműködve a gyermekvédelmi megbízottal elsődleges feladatának tekinti a problémák megelőzését.

A konkrét gyermekvédelmi munka minden pedagógus feladata és kötelessége.

Feltétlen együttműködés szükséges, hiszen az óvónők kapcsolatban vannak a szülőkkel.

A gyermekvédelem első legfontosabb lépése a családlátogatás.

- Fontos tudni, ha bármilyen gyermeket veszélyező ok merül fel a gyermekjóléti szolgálatot értesítjük, mivel közvetlen intézkedési jogunk nincs. Minden családról szerzett információt diszkréten kezelünk.
- Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására.
- Minden csoporthoz a szülők által is jól látható helyre elhelyezzük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.
- Segítünk a rászoruló családoknak abban, hogy nevelési támogatást kapjanak, ha szükséges. /lásd: haláleset, szűkös családi háttér, stb/
- A programokban megfogalmazott kapcsolattartási formák további szorgalmazása. / pl: látogatás, tapasztalatcsere, tájékoztatás, értekezlet, tanácsadás stb./
- Gyermekek intézményünkbe kerülésénél, a rászorultsági alapon kötelesek vagyunk a gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodni.
- Fontos a Nevelési Tanácsadóval kialakult jó kapcsolat ápolása
(magatartási rendellenesség, beilleszkedési zavar, nevelési-pszichológiai tanácsadás, iskola érettségi vizsgálat, szakvélemény kérése) a szülő mindenkor beleegyezésével.
- Hátrányos és veszélyeztetett gyermekek fokozott gondozása.
- A védőnővel és gyermekorvossal és a *gyermekjóléti szolgálat munkatársával* a jó kapcsolat továbbra is fontos, hiszen a jelzés rendszerében összedolgozunk.
- Minden évben munkatervben fogalmazzuk meg az esetleges feladatainkat.
-
- Sajátos nevelést igénylő gyermekek nevelése érdekében speciálisan felkészült pedagógusok alkalmazására törekszünk, mely egyre inkább indokolt intézményünkben.

8. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI

8.1.Személyi feltételek

.Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

.A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. Gyakran előfordulnak értékellentétek a szülők és az óvoda között. Az óvónő vállalja fel a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

E programot megvalósító óvónő közvetítse a művészetek tradicionális értékeit. Vállalja fel az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is.

Az óvónő legyen képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési lehetőségeket úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Az óvoda dolgozói a migráns gyermekek igényeit is figyelembe veszik.

Az óvónőnek legyen igénye az önművelésre, a körülményeihez mérten teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. A személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, akik váltott műszakban dolgoznak. Fontos, hogy az óvónői párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. (Ehhez szükséges a minimum két óra átfedési idő, illetve néha több is, mely függ a gyermekcsoport életkorától, összetételétől, fejlettségétől.)

A két óvónő az átfedési időt a gyermekek közös, gazdag, játéktevékenységbe ágyazott élmények nyújtására, egyéni bánásmódra, megfelelő érzelmi nevelésre, megfigyelésekre, differenciált és speciális képességfejlesztésre fordítsa.

A reggeli és a délutáni ügyeletet az egyenletes terhelés figyelembevételével osztjuk be.

Az óvónők gondoskodjanak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztassák.

Elengedhetetlen a csoportonkénti két óvónő mellett az egy, lehetőleg szakképzett dajka foglalkoztatása.

Az óvónők vonják be a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe, és a közösségi élet, egészséges életmód, szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A dajkák legyenek teljes partnereik az óvoda szépítésében, higiénijának megteremtésében.

Az óvodapedagógusok és a dajkák összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez, az óvoda megfelelő működéséhez.

Az óvoda rendjére, tisztaságára a dajkák felügyelnek.

A beszédhibás gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében szükséges óvodánkba logopédus szakember állandó segítsége, aki jelenleg heti egy napon végzi a logopédiai feladatait.

Azokkal a gyermekekkel, akiknek az egészségi állapota indokolja gyógy testnevelő és gyógy úszást oktató szakember foglalkozik.

Egyre magasabb a száma óvodánkban a sajátos nevelést igénylő gyermekeknek, ezért nélkülözhetetlen lenne egy állandó gyógypedagógus és logopédus munkája is, legalább részmunkaidőben.

Továbbá egyre nagyobb igény van bizonyos aktuális problémák rendezésében egy pszichológus szakember szolgáltatásaira, tanácsaira.

Az intézményünk szervezeti építését, a helyi óvodai programunk minőségét további szakképzettségek megszerzése erősíthetné, legalább részmunkaidőben, mely célunk a jövőben:

- 1 fő gyógypedagógus,
- 1 fő logopédus,
- 1 fő mozgásfejlesztő pedagógus,
- 1 fő pszicho pedagógus.

A felsorolt szakosodással lehetővé válna a gyermekeknél tapasztalt fejlődési, tanulási zavarok óvodán belüli gondozása és megelőzése

1999. szeptemberétől dolgozunk a jelenlegi nevelési programunkkal óvodánkban, és valamennyien fontosnak tartottuk, és tartjuk, hogy a minél hatékonyabb nevelőmunkánkhoz, nevelési programunk megvalósításához egyre többen szerezzünk megfelelő szakképesítést. Lényeges, hogy a gyermekekkel itt helyben megfelelő képzettségű óvodapedagógusok foglalkozzanak, ezért igyekeztünk fokozatosan kihasználni a továbbképzési lehetőségeket.

A 9 óvodapedagógus közül hárman másoddiplomások:

- óvodai menedzser,
- drámapedagógus,

- fejlesztőpedagógus

Továbbá van:

- Népi kismesterségek tudója,
- Sindelar tanfolyamot végzett pedagógus,
- Waldorf pedagógiai továbbképzéssel rendelkező pedagógus,
- Gyermekvédelmi szakember,
- ECDL számítógépes ismeretekkel rendelkező óvónő,
- Óvodai minőségbiztosítási, minőségirányítási ismeretekkel rendelkező óvónő.
- Többen végeztek (30-60 órás) módszertani továbbképzéseket is, mint pl. hagyományismeret, egészséges életmóddal kapcsolatos életvezetési ismeretek, játékos láb-és tartásjavító torna, eltérő fejlődésű gyermekek megismerése, fejlesztése, beilleszkedési zavarok kezelése, felkészítés az integrált nevelésre, mentálhigiénés módszerek, gyermekközpontú vizuális nevelés stb.

Óvodánkban az óvónők szakmai teameket, munkaközösségeket hozhatnak létre.

Intézményünkben, több évig működött Népi hagyományápolással kapcsolatos munkaközösség, mivel helyi programunk az óvónők feladatának tekinti a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását.

Ugyanakkor fontos, hogy a jövőben mindig a számunkra legaktuálisabb feladatok megoldására szervezzünk munkaközösségeket, illetve teameket. Egy-egy szakmai feladat elvégzéséhez, a szakmai munka méréséhez, elemzéséhez, értékeléséhez, valamint a szervezet társas, szakmai kapcsolatának karbantartására. Cél, hogy a nevelőtestület tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakításáért.

2000-től foglalkozunk óvodánkban minőségfejlesztési feladatok végzésével, hogy elősegítsük a megfelelő együttműködést partnereinkkel, és ezáltal fejlődjön a szakmai munkánk is.

A vezető és a helyettes munkamegosztás alapján végzi a hagyományos feladatokat:

- pedagógiai, szakmai,
- munkáltatói,
- tanügy igazgatási,
- ügyviteli,
- menedzselési,
- részben gazdálkodási feladatokat.

Munkájukat a munkaközösség vezető, minőségbiztosítási csoport vezetője, team-vezető, gazdálkodási előadó, *óvodatitkár, pedagógiai aszisztens, gyermekvédelmi felelős*, munkavédelmi felelős, könyvtáros, stb. segíti.

Az óvodában folyó munkát az óvodavezető koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása során. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával

biztosítsa a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését. Mint egy jó karmester, csak ott segítsen, ahol „döcögve, hamisan szólalnak meg a szólamok, s nem simulnak bele az összharmóniába”.¹

A biztonságos környezet, esztétikus, gondozott udvar megteremtéséhez nélkülözhetetlen lenne újra egy karbantartó munkája, és nagy szükség lenne udvarosra is, legalább rész munkaidőben.

8.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságágukra figyelemmel kell elhelyezni.

Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására

Az óvoda épületét, udvarát és a berendezési tárgyakat folyamatosan karbantartjuk, úgy alakítjuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését. Legyen tiszta, gondozott, esztétikus minden terme, öltözője, mosdója, folyosója, egyéb helyiségei.

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges legfontosabb tárgyi feltételekkel.

A gyermekek mozgásának kielégítéséhez szükségesek megfelelő játékeszközök, udvarra és csoportokba egyaránt, melyek beszerzése folyamatos.

Mióta a helyi programmal dolgozunk többféle bútort, szükséges eszközt, játékot sikerült, - pályázatokból, valamint az óvoda dolgozói és szülők által szervezett programok bevételeiből, költségvetési keretből beszerezni, - de továbbra is vannak olyan nélkülözhetetlen tárgyi feltételek, melyek feltétlenül szükségesek az óvodai nevelési programunk megvalósításához.

E program a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközök, játékok, tárgyak feltétlenül szükségesek az óvodai nevelő munkához:

- Esztétikus mesesarok, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, albumok stb.
- Hangszerek: ritmushangszerek, dob, ritmusbot, csörgő, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, ...
szimbólumok a tanult dalokról, Cd-k stb.
- Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, esztétikus eszköztároló lehetőségek stb.
- Plasztikai munkához agyag, gyurma, termések, magok, szövőkeretek, fonalak stb.
- Az udvaron fontos lenne legalább egy mászóka, függeszkedésre alkalmas udvari játék és idővel nagyon szeretnénk az óvoda udvarán levő dombra egy szép várat készíttetni, mely többféle szerepjáték kialakulását segíthetné elő. Továbbá sajnos fokozatosan cserélni kellene az udvari játékokat, melyek elég gyorsan tönkre mennek, és újakat beszerzésére is szükség lenne..

Kellenének különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez, pl.: labda, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, különböző színű kendők, zászlók, ugráló kötelek stb.

Szükségesek lennének szakkönyvek az óvodapedagógusok részére, melyeket az utóbbi időben alig tudunk vásárolni, pedig fontosak lennének például a program módszertani különböző kiadványai, a műhely munkákat segítő könyvek stb.

Fontos lenne a játékok fokozatos cseréje, számuk bővítése, mint például: faépítők, autók, értelmi képességfejlesztő játékok, konstrukciós építő játékok stb.

Szükség szerint bizonyos időközönként cserélni kell az asztalterítőket, törölközőket stb.

A kulturált étkezési szokások megtanításához nélkülözhetetlenek a szép, esztétikus tálaló edények, evőeszközök, melyek még nem biztosítottak. Ezek beszerzése a konyhát üzemeltető cég feladata.

Az „Eszközfejlesztési tervünkben” szereplő olyan dolgokat nem soroltuk fel, melyeket időközben már sikerült megvásárolni, csak azokat a tárgyakat, eszközöket, játékokat írtuk be a „Tárgyi feltételek” elnevezésű fejezetünkbe,

melyeket még szükséges lenne beszerezniük, illetve folyamatos cseréjük, pótlásuk nélkülözhetetlen a mindennapi óvodai munkánk során.

Az óvoda egy nagyon szép épület, de fontos lenne a nyugodt, biztonságos munkavégzés miatt néhány felújítási, karbantartási feladatot betervezni és elvégezni:

A főbejárat előtt jó lenne a lebontott régi tető helyett egy újat készíttetni, mivel ez így jelenleg balesetveszélyes, továbbá az akadálymentesítés megoldása is régi feladatunk

A lépcsőház falát jó lenne burkolni, mert így nehéz biztosítani a megfelelő tisztaságát.

A működésünkben talán a legnagyobb nehézséget az okozza, hogy nincs ételszállító lift, így az ételt és az edényeket kosárban kell az emeleti csoportnak felvinni. Ez nehéz és nem is megfelelő módja az ételszállításnak.

Idővel szükséges lenne a világítótesteket is cserélni, mert nem megfelelő az épületben a világítás.

Az emeleti csoportok télen hidegek, nyáron melegnek és ez nem megfelelő a gyermekek számára. Fontos lenne megoldani az árnyékolásukat és szigetelésüket is egyaránt.

Továbbá fontos lenne kialakítani az óvodai munkatársaknak is egy megfelelő munkakörnyezetet (pl. Kellőképpen felszerelt felnőtt öltöző, zuhanyzó, raktárhelyiség az épületben és az udvaron egyaránt. stb.)

A szülők fogadására is szükséges lenne egy családi szobát kialakítani. Jelenleg a szülőkkel történő egyéni beszélgetésekhez (fogadóóra) a felnőtt ebédlőt és a logopédus szobát használjuk.

9. GYERMEKKÖZÖSSÉG

Az óvodai csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a szülők igényét, a gyermekközösségek szociális összetételét.

Azonos életkor szerint szerveződő és vegyes életkorú csoportok szervezeti keretei a különböző fejlődésű ütemű gyermekeknek egyaránt kedvező fejlődési környezetet nyújthat. A csoportok összeállításánál figyelembe vesszük, hogy 5 éves kor előtt a gyermek igényli, hogy lehetőleg ugyanaz a két óvónő nevelje, de 5 éves kor után már szociálisan is alkalmas az óvónőváltásra, ha erre a fejlesztési feladatok készítetik az óvodát.

Jelenleg az óvodában négy csoport működik.

A csoportok nagysága 48 m².

A gyermekek létszáma csoportonként maximum 25 fő lehet, kivéve, ha a fenntartó másképpen rendelkezik.

Az óvodába lépés feltételei:

2010. szeptember 1-jétől a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 24. §-ának (1) bekezdése alapján az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden: három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesítve van.

Az óvodába a gyermek a harmadik életévének betöltése után vehető fel. Mivel községünkben nincs bölcsőde, így a szülők kérésére egyedi elbírálás alapján néha kivételt teszünk.

A gyermek az ötödik életéve betöltése után az óvodai nevelés keretében, iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson köteles részt venni.

„Az óvodai nevelés szakasza a gyermek három éves korában kezdődik és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.”

E szerint:

A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb amelyikben a nyolcadik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyikben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdheti a tankötelezettség teljesítését. A szülő kérelmére a gyermek megkezdheti a tankötelezettség teljesítését akkor is, ha a hatodik életévét december 31. napjáig tölti be. A tankötelezettség kezdete annál a gyermeknél eshet a nyolcadik életévre, aki a augusztus 31. utáni időpontban született. A tankötelezettség teljesítése a tanév első napján kezdődik.”

A gyermek utoljára abban az évben kezdhet óvodai nevelési évet, amelyben a hetedik életévét betölti. Abban az évben, amelyben a gyermek a hetedik életévét betölti, akkor kezdhet újabb nevelési évet az óvodában, ha augusztus 31. után született és a nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság javasolja, hogy még egy évig maradjon az óvodában. A nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság ilyen javaslatot a szülő kérésére és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével tehet.”

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

10. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A program sikerkritériumát „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető az óvoda nevelési céljának megfelelő munka és a gyermekek fejlettségi szintje.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben az óvoda határozza meg - a gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek ismeretében-, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

10.1. A program működését tervező, elemző és értékelő dokumentumok felsorolása

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező és nem kötelező feljegyzések, dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező és nem kötelező feljegyzések, dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A programhoz a következő szakmai dokumentumokat készülnek:

a./ A vezető óvónő pedagógiai, működési terve (időkerete: 1 év) Éves munkaterv, Éves munkarend.

Ez a dokumentum hidat képez a program és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített terve között.

b./ A gyermekcsoporttal kapcsolatos tervezés:

A gyermekcsoport nevelési terve Tervezési időkerete: fél év

A gyermekcsoport tevékenységi terve Tervezési időkerete: negyedév

Eseményterv

Tervezési időkerete: 1 hónap

Ezek a dokumentumok a csoportnaplóban találhatóak, melyek tartalmazzák a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás-szabályrendszereket, a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat és az eseményekkel járó szervezési munkákat.

c./ A gyermekek egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai.

Tervezési időkerete: folyamatos

Tartalmazza a gyermek anamnézisé, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseiket. (Elkészítjük a gyermek anamnézisé, majd a befogadás befejezésére a fejlettség szintjének regisztrálását, feljegyzéseit, mely elősegíti az egyéni fejlesztések tervezését.)

(Segédeszköz: Nagy Jenőné: Gyermektükör című könyve.)

Az óvónő elsősorban önmagát ellenőrzi és saját munkáját értékeli. Valamennyi problémás nevelési helyzetben törekszik az óvónő párjával együtt elemezni a történeteket.

Tervezési időkeret: folyamatos

A szakmai munka ellenőrzését az óvodavezető végzi az év elején kidolgozott ellenőrzési terv szerint, mely minden dolgozóra vonatkozik.

Munkáját ugyanakkor jogosan ellenőrzik és értékelik a szülők, az óvoda dolgozói, a közoktatási szakértők, melyről időben értesül az ellenőrzött személy.

10.2. Ellenőrzés, elemzés, mérés, értékelés

Az ellenőrzés, mérés, értékelés tervezése átkerült az Intézmény Minőségirányítási Programjába, melyet aszerint végzünk.

Részei:

- Vezető ellenőrző munkája,
- Nevelési tevékenységek mérése, értékelése,
- Szakmai innovatív fejlesztő értékelés
- A gyermekek egyéni fejlesztése, értékelése,
- Az intézményértékelés folyamatos fejlesztése,
- Átfogó intézményi irányított önértékelés,
- Partneri igény és elégedettség mérése
- Indikátorrendszer alapján történő értékelés

11. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje: 1999. szeptember 01-től határozatlan ideig, visszavonásig.

A program legutolsó felülvizsgálata, átdolgozása megtörtént 2013-ban.

(Az átdolgozott részek dőlt betűvel lettek írva)

Az átdolgozott programot az Iváncsai ÁMK Mesepalota Művészeti Óvoda nevelőtestülete elfogadta.

A Szülők Szervezete véleményezte.

A jövőben az óvodai nevelési program módosításának lehetséges okai:

- Törvényi változások a programmal kapcsolatban.
- A nevelőtestület jelentős kicserélődése.
- Óvodával kapcsolatos igények változása szülők, fenntartó részéről.
- Az óvoda átszervezése.

Ebben az esetben a döntés előkészítésénél az érdekegyeztető fórumok közül összehívjuk a módosítással foglalkozó nevelőtestületet:

A nevelőtestület igényére, illetve a szülők szervezetének javaslatára.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK**AZ ÁTDOLGOZOTT PEDAGÓGIAI PROGRAMOT:****1. Elfogadta:**

(A programot a nevelőtestület
fogadja el.)

.....

dátum: 2013. augusztus 27.

2 . Egyetértését nyilvánította:
(Szülői szervezet.)

.....

dátum: 2013. augusztus 29.

3. Jóváhagyta:

(Az önkormányzat hagyja jóvá.)

.....

dátum:.....

4.. Tájékoztatásul megkapták:

Felügyeleti szerv vezetői:

.....

.....

Önkormányzati képviselők,

.....

5. Irattár száma:

.....

ZÁRÓ GONDOLATOK

Reméljük és hiszem, hogy a leírtak, a tények, az események mind azt bizonyítják, hogy nem volt hiábavaló az elmúlt időszak.

Továbbra is a jó szakmai színvonalon folyó nevelőmunkát tartjuk a legfontosabbnak, ahol a gyermekek jól érzik magukat, sokoldalú fejlesztésüket önállóan gondolkodni tudó, jól képzett szakemberek végzik. A kitűzött feladatok megvalósítása csapatmunka, melyben mindenkinek feladata és felelőssége van.

Becsületes munkával, egymásra való odafigyeléssel, egymást közösen segítve sok mindent meg lehet oldani. Ehhez továbbra is az kell, hogy legyünk egymáshoz őszinték, szeressük a gyerekeket, becsüljük meg egymást. Mindent tegyünk meg szakértelmünkhöz, erőnkhöz képest azért, hogy a ránk bízott generáció tudásban gyarapodjon és tisztességben nevelkedjen, becsületes munkával.

A munka szeretetére, megbecsülésére csak az tud nevelni, aki önmaga is így dolgozik. A pedagógiai alázat, a rábízott gyermekek tiszteletét, szeretetét csak az kaphatja meg, aki adni is tud.

Andrási Mária
óvodavezető

A FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja, Magyar Közlöny, 1996, 71.sz. 4511-45-16 p.
2. Az óvodai nevelés programja. Bp. OPI, 1989, 7-283. p
3. Kiss Tihamér : A gyermekek érzelmei. Bp. Tank, 1995. 156-190. p.
4. Szuhányi Mária : Nevelés – individuálszichológiai nézőpontból. 1993,15-27p.
5. Mérei Ferenc - V.Bené Ágnes : Gyermeklélektan. Bp. Gondolat
6. Kovács György-Bakos Éva : Játék az óvodában. Debrecen, szerzői kiadás, 1995. 1-244.p.
7. Tarján Gábor : Mindennapi hagyomány. Dabas. Mezőgazdasági Kiadó
8. Kósa - Szemerkenyi: Apáról fiúra. Bp. Móra Kiadó, IV. kiadás
9. Kósa Csaba : Esztendő, te vígságszerző. Bp. Móra Kiadó, 1988
10. Dankó Ervinné dr : Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban. Bp. Dinasztika Kiadó, 1993, 55-111.p
11. Molnárné Lóczi Tünde : Drámajátékok az óvodában. Szeged KOMA
12. Forrai Katalin : Ének az óvodában. Bp. Editio Musica, 1974
13. Törcsök Béla : zenehallgatás az óvodában. Bp. Zeneműkiadó, 1982
14. Nagy Jenőné : Zenei nevelés az óvodában. Szolnok, JNSZ ped. Int.
15. Balázsne Szűcs Judit : Miből lesz a cserebogár? Bp. Alex typo Kiadó, 1992, 7-114.p
16. Kondacs Mihályné - Podmaniszky Mária : Vizuális nevelés az óvodában. Bp. Calibra Kiadó, 1993. 3—87.p.
17. Pedagógiai füzetek 7. : A környezetismeret és a szabadidő kapcsolata az óvodában. Szolnok, JNSZ Pedagógiai Intézet
18. Tisza Klub Füzetek 4.: Ötletzsák gyűjtemény az óvodai környezet- és természetvédelmi neveléshez. Szolnok, Color Print Nyomda, 1996.
19. Gaál Sándorné-Kunos Andrásné : Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Szolnok, Color Print Nyomda, 1996.
20. Dr. Tótszőllősné Varga Tünde : Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft., 1994.
21. Nagy Jenőné : Óvodai programkészítés – de hogyan ? NAT-TAN Sorozat, Bp. OKI, 1996.
22. Porkolábné Balogh Katalin : Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNSZM Ped. Int.
23. Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában. Hajdú-Bihar Megyei Ped. Int., Debrecen, 1992
24. Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh K.: Játék – mozgás . kommunikáció óvodai program. Alcúsi Bt., Bp., 1996.
25. Népi hagyományok program, Gödöllő, 1997.
26. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Magyar Közlöny 164. szám 41894. oldaltól, jóváhagyási rendelet száma 255/2009. (XI.20) Kormányrendelet
27. 2003.LXI. törvénnyel módosított közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 129 §-
28. A Kormány 2012. évi Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
29. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV törvény

ZÁRADÉK

Az Iváncsai ÁMK Mesepalota Művészeti Óvodájának nevelőtestülete a helyi pedagógiai programot megismertük.

A kiegészítéseket:

- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának változásai,*
- a bevezetés óta szerzett tapasztalataink, és szakmai fejlődésünk indokolja,*
- Nemzeti Köznevelésről Szóló Törvény 74.§- 8. melléklet.*

Céljainkat, alapelveinket, feladatainkat,tevékenységünket, időtállóan és korszerűnek tartjuk.

Az óvoda nevelőtestülete:

- 1. Almási Istvánné*
- 2. Andrási Mária*
- 3. Császár Gézáné*
- 4. Gyönyörű Imréné*
- 5. Juhász Ilona*
- 6. Máthéné Kucsera Gabriella*
- 7. Nagy Imréné*
- 8. Rédliné Vig Mária*
- 9. Takács Tünde*

Iváncsa, 2013. augusztus 27.

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS.....	3
Törvényi összefoglaló	4
1. BEVEZETŐ	5
1.1 Az óvoda jellemző adatai	5
1.2 Bevezető helyzetkép	5
1.3 Bevezető rész az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.....	7
2. Gyermekkép, Óvodakép	8
2.1 Gyermekkép.....	8
2.2 Óvodakép.....	9
3. Pedagógiai programunk.....	11
3.1 Alapvető célok:.....	12
3.2 Általános nevelési feladatok.....	12
3.3 A program rendszerábrája	15
4. A NEVELÉS KERETE	16
4.1 Egészséges életmód alakítása	16
4.2 Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok	19
4.3 Az óvodai élet megszervezése	24
5. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE	26
5.1 Hagyományörzés, népszokások	26
6. A program tevékenységformái	30
6.1 Játék, játékba integrált tanulás.....	30
6.2. Vers, mese	36
6.3 Ének, énekes játékok, tánc	39
6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	43
6.5 A mozgás, mozgásos játékok	46
6.6 A környezet tevékeny megszerettetése	49
6.7 Munka jellegű tevékenységek	52
7. A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE	54
7.1. Az óvoda és a család	54
7.2 Az óvoda és az iskola	55
7.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	55
7.4 Az óvoda egyéb kapcsolatai	56
7.5. Gyermekvédelmi feladatok.....	57
8. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI.....	58
8.1. Személyi feltételek	58
8.2. Tárgyi feltételek.....	61
9. Gyermekközösség	63
10. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	66
10.1. A program működését tervező, elemző és értékelő dokumentumok felsorolása.....	66
10.2. Ellenőrzés, elemzés, mérés, értékelés.....	67
11. Érvényességi rendelkezés	68
12. Legitimációs záradék	69
Záró gondolatok.....	70
A felhasznált irodalom	71

Záradék	72
Tartalomjegyzék	73

Az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda Pedagógiai Programjának módosításai

Az alapprogramot a 363/2012. (XII. 17.) kormányrendeletben hirdették ki, rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kellett alkalmazni.

Az alapprogram legfrissebb módosításra 2018 júliusában került sor, **az új előírások 2018. szeptember 1-jétől hatályosak, a 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelettel bevezetett módosítások alapján** nagyobb hangsúlyt kell fektetni a jövőben

- a nevelő munkában a nemzeti identitástudat erősítésére,
- a hazához való kötődésre, valamint
- az egészséges életmód hangsúlyosabb kialakítására.

Az előírt változtatások alapján az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda pedagógiai programja a következő módosításokkal változott: Az átdolgozott részek dőlt betűvel lettek írva.

1.- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,

helyett

- az érzelmi, erkölcsi és *értékorientált* nevelés és a szocializáció biztosítása,(12.old. ped.prog.)

2. - A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja.

helyett

- A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás,*különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése*, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja.(16.old. ped. prog.)

3. - Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok

helyett

- Az érzelmi, erkölcsi, az *értékorientált*, szociális nevelés és társas kapcsolatok(19.old. ped.prog.)

4.- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.(23.old. ped. prog.)

5.-**Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.(23.old. ped. prog.)

6.- Az óvoda egyéb kapcsolatainak bővítése:

- A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.
(56.old. ped.prog.)

7.- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.

helyett

- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék ,a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a gyermekek mesetárába.(37.old. ped.prog.)

8.- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt.

helyett

- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt. *Képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel, feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.*(37.old. ped prog.)

9.- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

helyett

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.(43.old. ped.prog.)

10.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

helyett

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, család és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

(49.old. ped.prog.)

Ivácsa, 2018.november 15.

P.H.

.....
aláírás

